

СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ ТОВАРООБОРОТУ ПІДПРИЄМСТВ РОЗДРІБНОЇ ТОРГІВЛІ УКРАЇНИ

Проаналізовано обсяги, склад та структура товарообороту підприємств роздрібною торгівлі України. Визначено тенденційні особливості розвитку роздрібного товарообороту торгової мережі підприємств роздрібною торгівлі України.

Ключові слова: *товарооборот підприємств роздрібною торгівлі, роздрібний товарооборот торгової мережі підприємств роздрібною торгівлі.*

Відповідно до чинної системи спостережень зі статистики роздрібною торгівлі та ресторанного господарства на ринку споживчих товарів України виділяють такі основні канали реалізації товарів [1]: 1) продаж споживчих товарів суб'єктами господарювання – юридичними особами, які здійснюють діяльність з роздрібною торгівлі та ресторанного господарства; 2) продаж споживчих товарів фізичними особами-підприємцями та громадянами, у тому числі: фізичними особами-підприємцями, що мають / орендують мережу роздрібною торгівлі та ресторанного господарства; громадянами на організованих ринках з продажу сільськогосподарських продуктів; громадянами на неформальних ринках.

Найбільш повно і достовірно у вітчизняній статистиці відображається роздрібний товарооборот підприємств-юридичних осіб поза залежністю від приналежності підприємства до певного виду економічної діяльності. Тобто під час збору інформації щодо роздрібного товарообороту місце, де здійснюється купівля-продаж товарів, не є важливим моментом. Головними є цілі придбання товарів – для особистого або виробничого споживання.

Вищезазначене обумовлює обмеженість доступної широкому загалу користувачів інформації для аналізу товарообороту підприємств, для яких роздрібна торгівля є основним видом діяльності, та які відіграють надзвичайно важливу роль у задоволенні попиту кінцевих споживачів.

Метою статті є дослідження сучасних тенденцій розвитку обсягів, складу та структури товарообороту підприємств роздрібною торгівлі України. Для досягнення визначеної мети необхідно розв'язати наступні завдання: проаналізувати динаміку та структуру загального обороту підприємств роздрібною торгівлі України; провести дослідження загальних тенденцій розвитку товарообороту підприємств роздрібною торгівлі України; виявити тенденційні особливості розвитку роздрібного товарообороту торгової мережі підприємств України, для яких роздрібна торгівля є основним видом діяльності.

Відповідно до діючого Класифікатора видів економічної діяльності [2] підприємства, основним видом діяльності яких є роздрібна торгівля,

розглядають у розрізі:

- роздрібна торгівля автомобілями, мотоциклами та паливом: 50.10.2 – роздрібна торгівля автомобілями, 50.30.2 – роздрібна торгівля автомобільними деталями та приладдям, 50.40.2 – роздрібна торгівля мотоциклами, 50.5 – роздрібна торгівля паливом;
- роздрібна торгівля (без роздрібною торгівлі автомобілями, мотоциклами та паливом): 52.11.0 – роздрібна торгівля в неспеціалізованих магазинах з перевагою продовольчого асортименту, 52.12.0 – роздрібна торгівля в неспеціалізованих магазинах без переваги продовольчого асортименту, 52.2 – роздрібна торгівля в спеціалізованих магазинах продовольчими товарами, 52.3 – роздрібна торгівля в спеціалізованих магазинах фармацевтичними, медичними, косметичними та парфумерними товарами, 52.4 – роздрібна торгівля у спеціалізованих магазинах непродовольчими товарами, 52.5 – роздрібна торгівля уживаними товарами в магазинах, 52.6 – роздрібна торгівля поза магазинами.

З табл. 1 бачимо, що загальний оборот підприємств роздрібною торгівлі України за 2006-2010 роки характеризувався стійкою тенденцією до зростання – з 86,6 млрд. грн. у 2006 році до 222,1 млрд. грн. у 2010 році, зокрема в 2010 році порівняно з 2009 роком його обсяг зріс на 22,1%.

Слід зазначити, що у 2010 році порівняно з 2006 роком збільшилися обсяги всіх складових загального обороту підприємств роздрібною торгівлі України, а найбільш суттєво зріс роздрібний товарооборот торгової мережі підприємств, основним видом діяльності яких є роздрібна торгівля, – на 184,6%.

Можна стверджувати, що частка роздрібною товарообороту торгової мережі є домінуючою в загальному обороті підприємств роздрібною торгівлі України – понад 80% у 2006-2008 роках та понад 90% у 2009-2010 роках.

Для подальшого аналізу нами використані дані щодо загального обороту підприємств роздрібною торгівлі України без урахування обороту від інших видів діяльності, пов'язаного з наданням послуг, іншою неторговою діяльністю, оскільки загальний обсяг товарообороту не містить цю складову. Крім

Таблиця 1. Динаміка загального обороту підприємств роздрібної торгівлі України за 2006-2010 роки*

Показник	Обсяг, млрд. грн.					Темп приросту, % (2010 р. до 2006 р.)
	2006 рік	2007 рік	2008 рік	2009 рік	2010 рік	
Роздрібний товарооборот торгової мережі	71,9	99,2	142,0	164,2	204,6	184,6
Товарооборот ресторанного господарства (роздрібний та оптовий)	0,7	0,8	1,0	0,8	0,8	10,4
Оптовий оборот і оборот від посередницької діяльності	12,5	15,4	18,3	13,9	14,0	11,6
Оборот від інших видів діяльності	1,4	2,3	3,0	2,8	2,6	82,6
Компенсації за відпуск окремим категоріям населення товарів за безготівковим розрахунком	0,2	0,2	0,2	0,2	0,2	41,0
Загальний оборот підприємств роздрібної торгівлі	86,6	117,9	164,5	181,9	222,1	156,3

*Розробка автора за [3-7]

цього, аналізувався роздрібний товарооборот торгової мережі підприємств роздрібної торгівлі України.

Загальний товарооборот підприємств роздрібної торгівлі України за досліджуваний період часу зріс у 2,6 разів та у 2010 році досяг 219,5 млрд. грн. (рис. 1).

Бачимо, що у складі загального товарообороту підприємств роздрібної торгівлі переважну частку – понад 70% – посідає товарооборот підприємств роздрібної торгівлі (без роздрібної торгівлі автомобілями, мотоциклами та пальним), обсяги якого зросли з 63,1 млрд. грн. у 2006 році до 164,8 млрд. грн. у 2010 році.

У свою чергу, в загальному товарообороті підприємств роздрібної торгівлі України автомобілями, мотоциклами та пальним домінуючу частку посідав товарооборот підприємств, основним видом діяльності яких є роздрібна торгівля пальним, зокрема в 2010 році – 67,2%, що в абсолютному розмірі становить 36,7 млрд. грн. Найменшою

виявилася питома вага товарообороту підприємств роздрібної торгівлі мотоциклами – лише 0,1% у 2010 році та загалом таких підприємств в Україні на 01.01.2011 р. налічувалося 4 одиниці, в тому числі 3 розташовані у м. Києві, а 1 – у Кіровоградській області [8, с. 8].

Упродовж 2006-2010 років товарооборот підприємств роздрібної торгівлі (без роздрібної торгівлі автомобілями, мотоциклами та пальним) головним чином складався з товарообороту підприємств роздрібної торгівлі в неспеціалізованих магазинах переважно продовольчим асортиментом, питома вага якого у 2010 році досягла 53,9%. Також помітними були обсяги товарообороту підприємств роздрібної торгівлі у спеціалізованих магазинах непродовольчими товарами (22,2% від загального товарообороту у 2010 році) та підприємств роздрібної торгівлі в спеціалізованих магазинах фармацевтичними, медичними, косметичними та

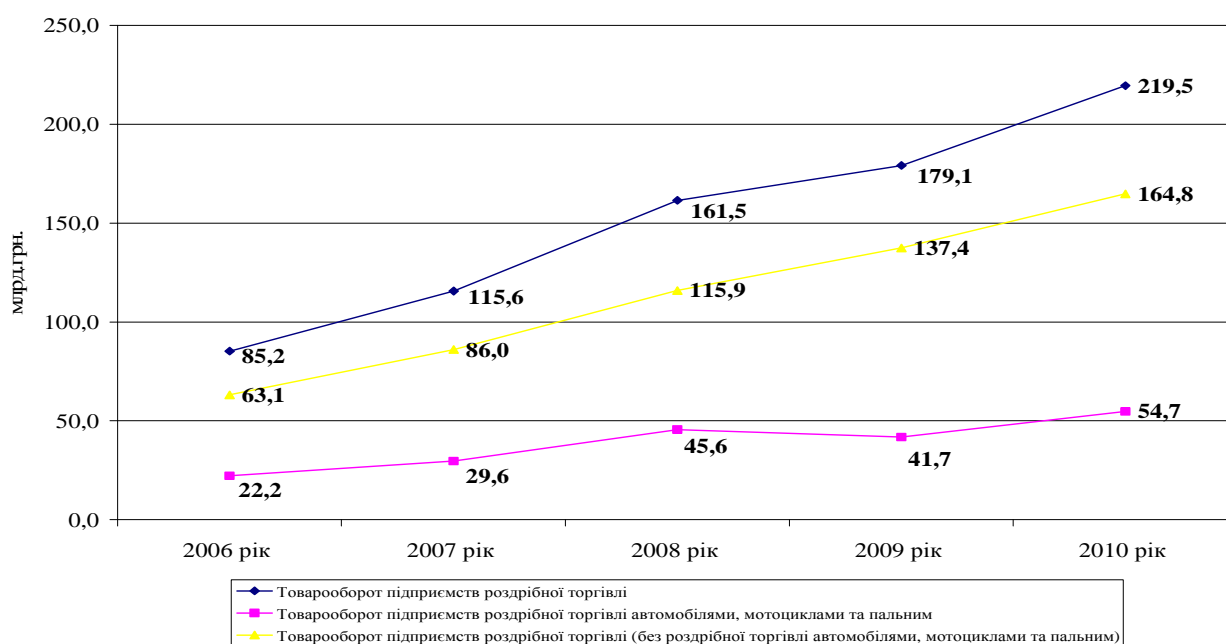

Рис. 1. Динаміка товарообороту підприємств роздрібної торгівлі за видами економічної діяльності за 2006-2010 роки*

*Розраховано автором за [3-7]

парфумерними товарами (15% від загального товарообороту у 2010 році).

Важливим аспектом аналізу розвитку товарообороту підприємств роздрібною торгівлі України є його регіональний розподіл. Найбільші обсяги товарообороту припадають на підприємства роздрібною торгівлі міста Києва. Так у 2010 році частка товарообороту підприємств роздрібною торгівлі столиці України в загальному обсязі товарообороту підприємств становила 19,9%, що в абсолютному розмірі складає 43,7 млрд. грн. Така ситуація передусім пояснюється суттєвою кількістю мешканців (на 01.01.2011 р. кількість постійного населення міста Києва становила 2757892 осіб [9, с. 330]), концентрацією значних обсягів грошових доходів населення та їх витрачанням на придбання товарів саме у цьому регіоні. Слід зазначити, що станом на 01.01.2011 р. у місті Києві функціонувало 833 підприємства роздрібною торгівлі [8, с. 7]. Більшою була лише кількість підприємств роздрібною торгівлі у Донецькій області (1204 підприємств) та Львівській області (1198 підприємств), проте порівняно з містом

Києвом обсяги товарообороту підприємств роздрібною торгівлі зазначених областей є нижчими.

З поміж інших регіонів України помітні обсяги товарообороту за 2006-2010 роки спостерігаємо на підприємствах, розташованих у Донецькій, Дніпропетровській, Харківській, Одеській та Львівській областях, на частку яких у 2010 році припадало відповідно 9,5; 9,0; 7,5; 6,9 та 5,2%. Така закономірність є природною, оскільки саме ці регіони є промислово-економічними центрами України з розвинутою інфраструктурою та значною густотою населення. Крім цього, саме у зазначених регіонах зосереджена найбільша кількість підприємств роздрібною торгівлі.

Чинна практика статистичних спостережень підприємств роздрібною торгівлі дозволяє детальніше проаналізувати роздрібний товарооборот торгової мережі підприємств. Так на підставі даних табл. 2 можна прослідкувати динаміку роздрібною товарообороту торгової мережі підприємств роздрібною торгівлі України за видами продажу товарів.

Таблиця 2. Роздрібний товарооборот торгової мережі підприємств роздрібною торгівлі України за видами продажу товарів у 2006-2010 роках*

млн. грн.

Показник	2006 рік	2007 рік	2008 рік	2009 рік	2010 рік
Роздрібний товарооборот торгової мережі всього, у т. ч.	71865,2	99155,8	142030,1	164245,2	204559,6
продаж товарів на умовах консигнації	98,9	376,5	3028,7	2131,5	2499,9
продаж за безготівковим розрахунком установам, організаціям, підприємствам	310,0	264,5	330,7	403,3	442,3
продаж через Інтернет	н/д	н/д	7,1	88,8	129,7
обсяг роздрібною продажу товарів, оплата за які здійснена спеціальними платіжними засобами (платіжними картками)	н/д	н/д	н/д	3048,5	5391,4
обсяг роздрібною продажу за договорами банківського кредиту	н/д	н/д	н/д	1091,0	1885,1

*Розраховано автором на основі первинних даних Державної служби статистики України

Починаючи з 2008 року, органи статистики ведуть спостереження за обсягами роздрібною товарообороту торгової мережі, які здійснюються через Інтернет. Якщо в 2008 році його обсяг становив 7,1 млн. грн. та був найбільший за обсягами у підприємств роздрібною торгівлі поза магазинами (6,1 млн. грн.), то у 2010 році товарооборот від продажу товарів на основі використання Інтернету становив 129,7 млн. грн. та домінував за обсягами у підприємств роздрібною торгівлі в неспеціалізованих магазинах без переваги продовольчого асортименту (75,8 млн. грн.).

З 2009 року органами статистики знову доповнено перелік показників для спостереження окремих видів роздрібною товарообороту торгової мережі підприємств. У результаті можемо спостерігати в 2010 році порівняно з 2009 роком помітне зростання обсягів роздрібною товарообороту від продажу товарів, оплата за які здійснена спеціальними платіжними засобами (платіжними картками) – в 1,8 раза, та обсягів роздрібною товарообороту від продажу товарів за договорами банківського кредиту – у 1,7 раза.

Найбільші обсяги роздрібною товарообороту із використанням платіжних засобів (платіжних карток)

у 2010 році були отримані підприємствами роздрібною торгівлі в неспеціалізованих магазинах з перевагою продовольчого асортименту – 2281,2 млн. грн. Вказаний профіль діяльності мають роздрібні продовольчі торговельні мережі, в яких широко використовується практика розрахунку покупців за придбані товари спеціальними платіжними засобами. За договорами банківського кредиту в 2010 році у більшому обсязі було реалізовано товарів підприємствами роздрібною торгівлі у спеціалізованих магазинах непродовольчими товарами – 1297,3 млн. грн.

Відбулися зміни у розподілі роздрібною товарообороту торгової мережі підприємств роздрібною торгівлі у міських поселеннях та у сільській місцевості. Це можна визначити за даними табл. 3.

Наведені дані свідчать про те, що обсяг роздрібною товарообороту торгової мережі підприємств роздрібною торгівлі у досліджуваному періоді розвивався високими темпами як у міських поселеннях, так і у сільській місцевості. Але якщо до 2008 року вищими темпами збільшувалися обсяги роздрібною товарообороту торгової мережі підприємств роздрібною торгівлі у міських поселеннях,

Таблиця 3. Роздрібний товарооборот торгової мережі підприємств роздрібно́ї торгівлі України у міських поселеннях та сільській місцевості у 2006-2010 роках*

Показники	Роки				
	2006	2007	2008	2009	2010
1. Обсяг роздрібно́го товарообороту торгової мережі підприємств роздрібно́ї торгівлі – всього, млрд. грн.	71,9	99,2	142,0	164,2	204,6
у тому числі:					
– у міських поселеннях	67,7	94,1	134,9	155,6	191,8
– у сільській місцевості	4,1	5,0	7,1	8,7	12,7
2. Питома вага роздрібно́го товарообороту торгової мережі підприємств роздрібно́ї торгівлі, %:					
– у міських поселеннях	94,3	94,9	95,0	94,7	93,8
– у сільській місцевості	5,7	5,1	5,0	5,3	6,2
3. Обсяг роздрібно́го товарообороту торгової мережі підприємств роздрібно́ї торгівлі у розрахунку на одну особу, грн.	1542,2	2137,0	3080,9	3570,5	4466,4
у тому числі:					
– у міських поселеннях	2130,4	2969,5	4270,2	4939,4	6089,4
– у сільській місцевості	278,2	341,7	489,1	596,9	891,1

*Розраховано автором на основі первинних даних Державної служби статистики України

то з 2009 році спостерігаємо протилежну тенденцію. Так у 2009 році порівняно з 2008 роком роздрібний товарооборот підприємств роздрібно́ї торгівлі у міських поселеннях зріс на 15,3%, натомість у сільській місцевості роздрібний товарооборот збільшився вищими темпами – на 22%. У 2010 році при зростанні роздрібно́го товарообороту торгової мережі підприємств роздрібно́ї торгівлі у міських поселеннях на 23,3% у сільській місцевості спостерігалось зростання цього показника на 47,2%.

Окреслена динаміка визначила скорочення питомої ваги роздрібно́го товарообороту торгової мережі підприємств роздрібно́ї торгівлі, що розташовані у міських поселеннях (з 95% у 2008 році до 93,8% у 2010 році), та відповідне зростання питомої ваги роздрібно́го товарообороту торгової мережі підприємств роздрібно́ї торгівлі, що розташовані в сільській місцевості (з 5% у 2008 році до 6,2% у 2010 році).

Виявлену тенденцію у розподілі роздрібно́го товарообороту торгової мережі підприємств роздрібно́ї торгівлі України слід розглядати як позитивну, оскільки вона призводить до скорочення розриву у роздрібно́му товарообороті на одну особу у міських поселеннях та сільській місцевості. Якщо в 2006 році роздрібний товарооборот торгової мережі підприємств роздрібно́ї торгівлі на одну особу у міських поселеннях перевищував аналогічний показник у сільській місцевості у 7,7 разів, то у 2010 році цей розрив скоротився до 6,8 разів.

Найважна вихідна інформація дозволяє здійснити кластеризацію регіонів України за обсягами роздрібно́го товарообороту торгової мережі підприємств роздрібно́ї торгівлі у міських поселеннях та у сільській місцевості. Отримані у результаті дослідження п'ять кластерів регіонів України були охарактеризовані як найвищий, високий, середній, низький і найнижчий.

Як бачимо, найвищий обсяг роздрібно́го товарообороту торгової мережі у міських поселеннях

припадає на підприємства роздрібно́ї торгівлі міста Києва, а найнижчий – на підприємства роздрібно́ї торгівлі Тернопільської області (табл. 4), при чому розрив екстремальних значень становить 20,4 рази.

Провівши аналогічні розрахунки, у табл. 5 ми наведемо результати кластеризації регіонів України за обсягами роздрібно́го товарообороту торгової мережі підприємств роздрібно́ї торгівлі у сільській місцевості у 2010 році.

Найвищі обсяги роздрібно́го товарообороту торгової мережі підприємств роздрібно́ї торгівлі у сільській місцевості у 2010 році припадали на Київську область, а найнижчі – на місто Севастополь. У цьому випадку розрив екстремальних значень становить 424,1 разів.

Враховуючи те, що темпи зростання обсягу роздрібно́го товарообороту підприємств роздрібно́ї торгівлі в окремих регіонах значною мірою пов'язані із динамікою чисельності їх населення, розглянемо ці показники в розрахунку на одну особу (табл. 6). Аналізуючи наведені дані, можна насамперед визначити, що показникові роздрібно́го товарообороту торгової мережі підприємств роздрібно́ї торгівлі на одну особу в окремих регіонах України була притаманна в останні роки різна динаміка, хоча здебільшого в кожному з них вона мала позитивний характер. Найбільше зростання цього показника за 2006-2010 роки відбулося у Київській, Луганській, Херсонській, Кіровоградській, Запорізькій, Рівненській, Миколаївській, Черкаській, Полтавській областях, містах Севастополі та Києві, де темп приросту коливався в діапазоні 205,2 – 349,2% (при середньому по Україні – 189,6%). У той же час у Сумській, Вінницькій, Тернопільській, Харківській областях темп приросту досліджуваного показника був відносно низьким (у діапазоні 103,4 – 123,1%).

У процесі аналізу роздрібно́го товарообороту торгової мережі підприємств роздрібно́ї торгівлі на одну особу слід звернути увагу на високий рівень розбіжності його значень в окремих регіонах України

Таблиця 4. Кластеризація регіонів України за обсягами роздрібного товарообороту торгової мережі підприємств роздрібною торгівлі у міських поселеннях за 2010 рік*

Кластер	Характеристика обсягу роздрібного товарообороту	Кількість регіонів у кластері	Регіони	Рейтинг регіону		Центр кластера, млрд. грн.	Межі кластера, млрд. грн.	
				у кластері	у загальній сукупності		нижня	верхня
1	Найвищий	1	м. Київ	1	1	42,28		
2	Високий	5	Дніпропетровська	1	2	14,53	10,55	18,52
			Донецька	2	3			
			Харківська	3	4			
			Одеська	4	5			
			Львівська	5	6			
3	Середній	11	Запорізька	1	7	5,41	3,03	7,79
			Київська	2	8			
			Луганська	3	9			
			АР Крим	4	10			
			Полтавська	5	11			
			Миколаївська	6	12			
			Черкаська	7	13			
			Херсонська	8	14			
			Вінницька	9	15			
			Хмельницька	10	16			
			Житомирська	11	17			
4	Низький	9	Івано-Франківська	1	18	2,52	2,13	2,91
			Чернігівська	2	19			
			Кіровоградська	3	20			
			Рівненська	4	21			
			Закарпатська	5	22			
			Сумська	6	23			
			Чернівецька	7	24			
			м. Севастополь	8	25			
			Волинська	9	26			
5	Найнижчий	1	Тернопільська	1	27	2,08		

*Розраховано автором на основі первинних даних Державної служби статистики України

(рис. 2).

Так найвище значення цього показника було у 2010 році у місті Києві – 15143 грн., де спостерігається найвищий у країні рівень грошових доходів населення в розрахунку на одну особу і значний обсяг реалізованого попиту на споживчі товари населення інших регіонів України й інших країн. Найнижче значення цього показника було у 2010 році у Сумській області (2039 грн.), тут показники соціально-економічного розвитку були одними з найнижчих.

Нарешті слід зазначити, що за 2006-2010 роки розрив екстремальних значень роздрібного товарообороту торгової мережі підприємств роздрібною торгівлі України за окремими регіонами збільшився. Якщо у 2006 році цей розрив становив 6,7 раза (Рівненська область та місто Київ), то у 2010 році – відповідно 7,4 раза (Сумська область та місто Київ). Цю тенденцію слід розглядати як негативну в загальній регіональній політиці держави.

Розвиток роздрібного товарообороту торгової мережі підприємств роздрібною торгівлі України за двома основними його товарними групами (продовольчі та непродовольчі товари) призвів до помітних змін питомої ваги цих груп товарів у загальному його обсязі. Причому тенденція скорочення питомої ваги продажу продовольчих товарів (з 58,2% у 2006 році до 56,8% в 2009 році)

змінилася на зростання частки продажу цих товарів, яка у 2010 році становила 58,4% (рис. 3).

Таку зміну у розвитку роздрібного товарообороту торгової мережі підприємств роздрібною торгівлі слід розглядати як негативну, що пов'язана із зниженням життєвого рівня населення України внаслідок впливу фінансово-економічної кризи. Так із скороченням рівня грошових доходів населення споживчий попит спрямовується на задоволення потреби у продовольчих товарах.

Підсумовуючи результати проведеного аналізу, робимо висновок, що розвитку товарообороту підприємств роздрібною торгівлі України за досліджуваний період часу притаманні дещо інші тенденції, порівняно з роздрібним товарооборотом усіх підприємств, які здійснюють діяльність з роздрібною торгівлі та ресторанного господарства. У розвитку роздрібного товарообороту підприємств України різних видів економічної діяльності можна виокремити наступні етапи: 2006-2008 рр. – зростання обсягів роздрібного товарообороту підприємств; 2009 р. – скорочення обсягів роздрібного товарообороту підприємств під впливом наслідків всевітньої фінансово-економічної кризи; 2010 р. – відновлення зростання обсягів роздрібного товарообороту підприємств. Натомість підприємства, для яких роздрібна торгівля є основним видом

Таблиця 5. Кластеризація регіонів України за обсягами роздрібного товарообороту торгової мережі підприємств роздрібною торгівлі у сільській місцевості за 2010 рік *

Кластер	Характеристика обсягу роздрібного товарообороту	Кількість регіонів у кластері	Регіони	Рейтинг регіону		Центр кластера, млрд. грн.	Межі кластера, млрд. грн.	
				у кластері	у загальній сукупності		нижня	верхня
1	Найвищий	1	Київська	1	1	2,55		
2	Високий	6	Одеська	1	2	0,90	0,52	1,28
			Закарпатська	2	3			
			Волинська	3	4			
			Харківська	4	5			
			Чернівецька	5	6			
			Херсонська	6	7			
3	Середній	10	Вінницька	1	8	0,39	0,31	0,48
			Житомирська	2	9			
			АР Крим	3	10			
			Рівненська	4	11			
			Полтавська	5	12			
			Черкаська	6	13			
			Донецька	7	14			
			Дніпропетровська	8	15			
			Івано-Франківська	9	16			
			Кіровоградська	10	17			
4	Низький	8	Запорізька	1	18	0,19	0,08	0,29
			Хмельницька	2	19			
			Чернігівська	3	20			
			Тернопільська	4	21			
			Львівська	5	22			
			Миколаївська	6	23			
			Луганська	7	24			
			Сумська	8	25			
5	Найнижчий	1	м. Севастополь	1	26	0,006		

*м. Київ у розрахунках не враховувався у зв'язку з відсутністю товарообороту у сільській місцевості. Розраховано автором на основі первинних даних Державної служби статистики України.

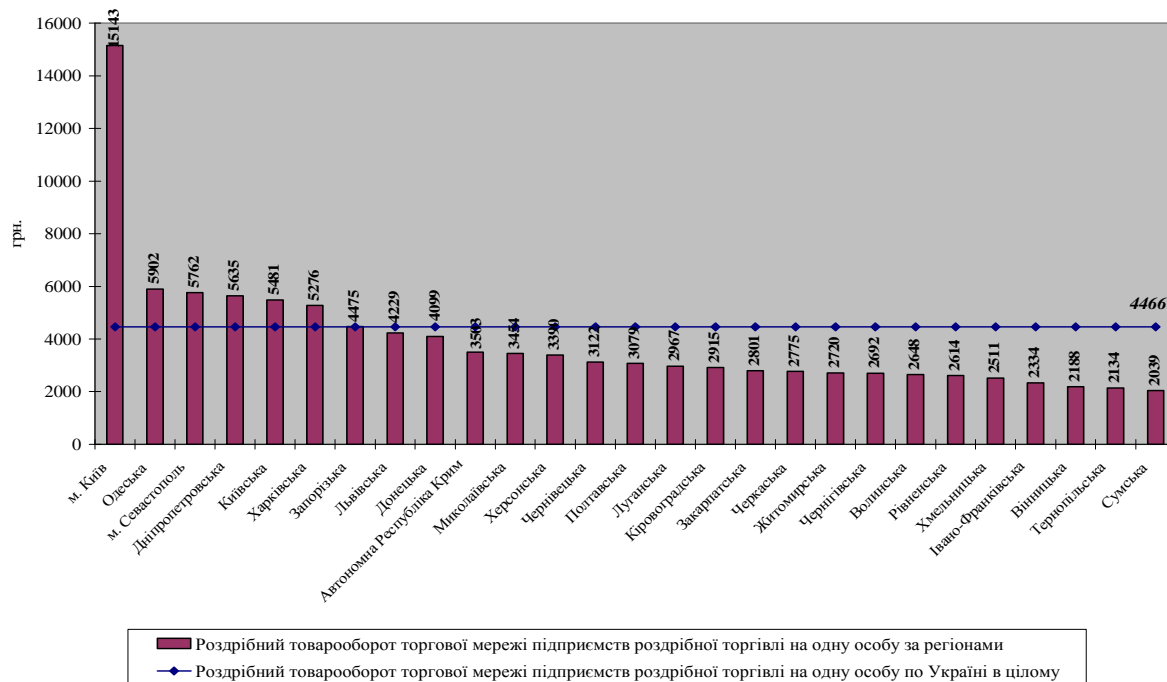

Рис. 2. Рейтинг регіонів України за обсягами роздрібного товарообороту торгової мережі підприємств роздрібною торгівлі на одну особу у 2010 році*

*Складено автором на основі первинних даних Державної служби статистики України

Таблиця 6. Роздрібний товарооборот торгової мережі підприємств роздрібної торгівлі України на одну особу у 2006-2010 роках*

Регіон	Товарооборот на одну особу, грн.					Коефіцієнти співвідношення ТО на одну особу регіону та середньодушового ТО по Україні в цілому				
	2006 рік	2007 рік	2008 рік	2009 рік	2010 рік	2006 рік	2007 рік	2008 рік	2009 рік	2010 рік
Україна	1542	2137	3081	3571	4466	1,00	1,00	1,00	1,00	1,00
Автономна Республіка Крим	1226	1773	2370	2816	3503	0,80	0,83	0,77	0,79	0,78
Вінницька	1063	1309	1891	1717	2188	0,69	0,61	0,61	0,48	0,49
Волинська	943	1220	1909	1908	2648	0,61	0,57	0,62	0,53	0,59
Дніпропетровська	1945	2772	3982	4423	5635	1,26	1,30	1,29	1,24	1,26
Донецька	1583	2247	3266	3325	4099	1,03	1,05	1,06	0,93	0,92
Житомирська	962	1368	2029	2095	2720	0,62	0,64	0,66	0,59	0,61
Закарпатська	1190	1530	2172	2306	2801	0,77	0,72	0,71	0,65	0,63
Запорізька	1272	1800	2831	3372	4475	0,82	0,84	0,92	0,94	1,00
Івано-Франківська	800	1216	1768	1908	2334	0,52	0,57	0,57	0,53	0,52
Київська	1220	2029	2799	4774	5481	0,79	0,95	0,91	1,34	1,23
Кіровоградська	819	1244	2024	2221	2915	0,53	0,58	0,66	0,62	0,65
Луганська	763	1078	1754	1908	2967	0,49	0,50	0,57	0,53	0,66
Львівська	1777	2404	3677	3649	4229	1,15	1,12	1,19	1,02	0,95
Миколаївська	986	1577	2352	2891	3454	0,64	0,74	0,76	0,81	0,77
Одеська	2037	2858	4136	4734	5902	1,32	1,34	1,34	1,33	1,32
Полтавська	988	1527	2347	2562	3079	0,64	0,71	0,76	0,72	0,69
Рівненська	745	1154	1771	2055	2614	0,48	0,54	0,57	0,58	0,59
Сумська	1003	1302	1721	1792	2039	0,65	0,61	0,56	0,50	0,46
Тернопільська	983	1295	1948	1878	2134	0,64	0,61	0,63	0,53	0,48
Харківська	2365	3183	4497	4423	5276	1,53	1,49	1,46	1,24	1,18
Херсонська	935	1169	1757	2314	3390	0,61	0,55	0,57	0,65	0,76
Хмельницька	853	1145	1966	2052	2511	0,55	0,54	0,64	0,57	0,56
Черкаська	818	1172	1978	2404	2775	0,53	0,55	0,64	0,67	0,62
Чернівецька	1045	1498	2055	2492	3122	0,68	0,70	0,67	0,70	0,70
Чернігівська	1151	1500	1983	2168	2692	0,75	0,70	0,64	0,61	0,60
м. Київ	4962	6445	8377	12072	15143	3,22	3,02	2,72	3,38	3,39
м. Севастополь	1526	2204	3161	3977	5762	0,99	1,03	1,03	1,11	1,29

*Розраховано автором на основі первинних даних Державної служби статистики України

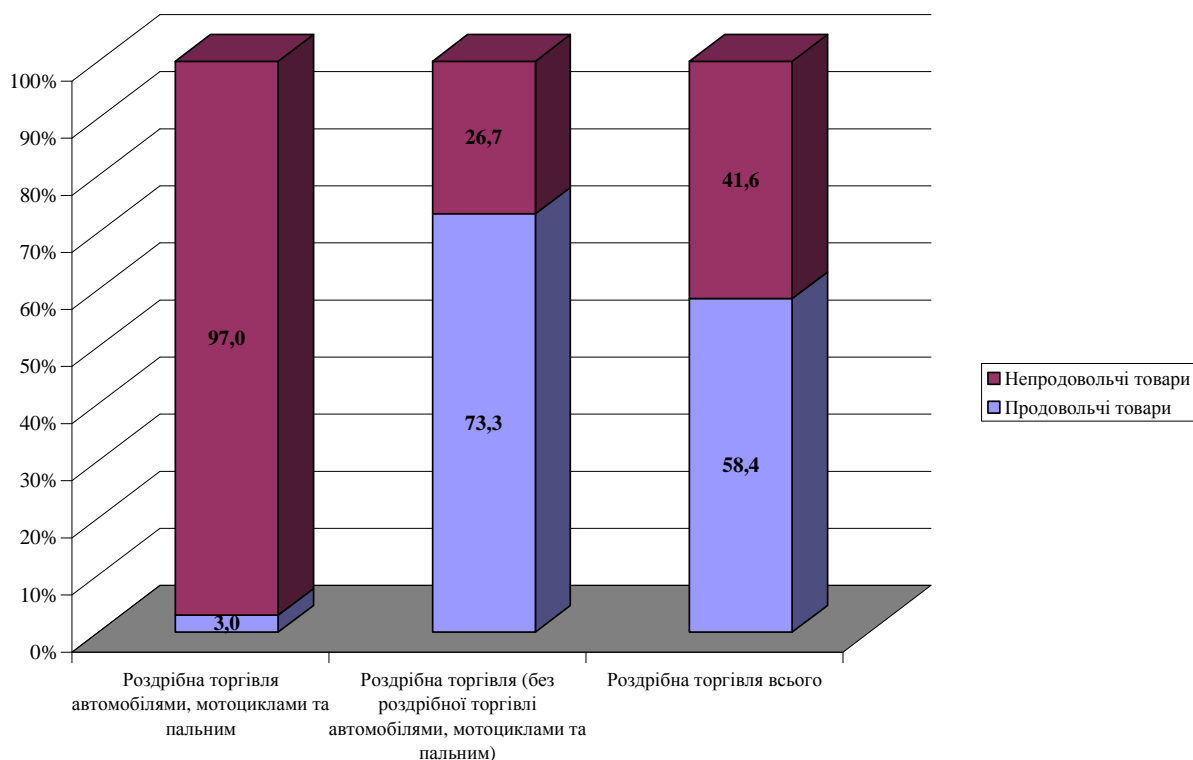

Рис. 3. Товарна структура роздрібно товарообороту торгової мережі підприємств роздрібно торгівлі України у 2010 році*

*Розраховано автором на основі первинних даних Державної служби статистики України

діяльності, постійно нарощували обсяги як загального товарообороту, так і роздрібно. При цьому частка підприємств роздрібно торгівлі України у загальному обсязі роздрібно товарообороту підприємств різних видів економічної діяльності мала стійку тенденцію до зростання – з 55,8% у 2006 році до 73,1% у 2010 році [3; 7].

Отже, проведений аналіз підтверджує вагому роль підприємств роздрібно торгівлі у задоволенні попиту населення на споживчі товари та важливе значення показників товарообороту підприємств роздрібно торгівлі у характеристиці масштабів та рівня задоволення попиту населення, стимулюванні розвитку виробництва та прискоренні оборотності капіталу виробничих підприємств, прискоренні швидкості грошового обігу та покращенні інших макроекономічних показників.

Список літератури

1. Методика визначення обсягів продажу споживчих товарів населенню за усіма каналами реалізації та обороту роздрібно торгівлі [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.ukrstat.org/uk/metod_polog/metod_doc/2005/15/metod.htm>.
2. Класифікація видів економічної діяльності. ДК 009-2005. – [Чинний від 2006-04-01]. – К. : Держспоживстандарт України, 2006. (Державний класифікатор України).
3. Продаж і запаси товарів у торговій мережі та мережі ресторанного господарства (1 том) за 2006 рік [Текст]. – К. : Державна служба статистики України, 2007. – 72 с.
4. Продаж і запаси товарів у торговій мережі та мережі ресторанного господарства (1 том) за 2007 рік [Текст]. – К. : Державна служба статистики України, 2008. – 72 с.
5. Продаж і запаси товарів у торговій мережі та мережі ресторанного господарства (1 том) за 2008 рік [Текст]. – К. : Державна служба статистики України, 2009. – 72 с.

6. Продаж і запаси товарів у торговій мережі та мережі ресторанного господарства (1 том) за 2009 рік [Текст]. – К. : Державна служба статистики України, 2010. – 72 с.
7. Продаж і запаси товарів у торговій мережі та мережі ресторанного господарства (1 том) за 2010 рік [Текст]. – К. : Державна служба статистики України, 2011. – 69 с.
8. Мережа роздрібно торгівлі та ресторанного господарства підприємств на 1 січня 2011 року [Текст]. – К. : Державна служба статистики України, 2011. – 114 с.
9. Статистичний щорічник України за 2010 рік [Текст]. – К. : Державна служба статистики України, 2011. – 560 с.

РЕЗЮМЕ

Высочин Ирина

Современные тенденции развития товарооборота предприятий розничной торговли Украины

Проанализированы объемы и структура общего оборота предприятий розничной торговли Украины. Проведено исследование общих тенденций развития товарооборота предприятий розничной торговли Украины. Выявлены тенденционные особенности развития розничного товарооборота торговой сети предприятий Украины, для которых розничная торговля является основным видом деятельности.

RESUME

Vysochyn Iryna

Modern tendencies of development of retail enterprises of Ukraine

The scope and structure of the total turnover of retail enterprises in Ukraine are analyzed. The general trends in retail enterprises trade turnover of Ukraine are researched. The features of enterprises retail trade distribution network of Ukraine are identified.

Стаття надійшла до редакції 31.01.2012 р.